

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta annetun lain voimaannpanosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta annetun lain voimaannpanosta. Tällä tavoin toteutettaisiin Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan lakkauttaminen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Tekijän- ja teollisoikeudellisten asioiden tuomioistuinkäsittely uudistettiin keskittämällä mainittuja asioita koskeva ratkaisutoiminta mahdollisimman suuressa määrin samaan oikeuspaikkaan, markkinaoikeuteen. Uudistus tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 2013.

Osana mainittua uudistusta markkinaoikeuteen keskitettiin valitukset teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä. Muiden kuin markkinaoikeuteen keskitettyjen, aikaisemmin Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan käsiteltäväksi kuuluneiden valitusten osalta muutoksenhaku ohjattiin tapahtumaan Helsingin hallinto-oikeuteen. Tämän tarkoituksena oli mahdollistaa Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan lakkauttaminen.

Uudistuksen osana säädettiin patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta annettu laki (114/2013), jolla Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan lakkauttaminen toteutettaisiin. Patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta annetun lain vahvistamisen yhteydessä lain voimaantulo jätettiin kuitenkin tapahtumaan myöhemmin erikseen lailla säädettävänä ajankohtana.

Tämän taustalla oli se, että Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan lakkauttamisen ajankohdan osalta pyrittiin löytämään ratkaisuvaihtoehto, jonka avulla Patentti- ja rekisterihallituksen päätöksiä koskevaan muutoksenhakutien muuttamiseen liittyvä siirtymävaihe jäisi mahdollisimman lyhyeksi. Tämän saavuttamiseksi edellä mainitun uudistuksen yhteydessä säädettiin siirtymävaiheen järjestelystä patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta annetussa laissa (113/2013). Mainitun lain 2 §:n mukaan Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa 1 päivänä tammikuuta 2013 tai sen jälkeen vireille tulleet tavaramerkkiä koskevat valitusasiat sekä 1 päivänä toukokuuta 2013 tai sen jälkeen vireille tulleet patenttia, hyödyllisyysmallia, piirimallia ja mallia koskevat valitusasiat, jotka olivat vielä vireillä valituslautakunnassa immateriaalioikeusasioiden markkinaoikeuteen keskitämisen voimaantulon ajankohtana, siirtyivät markkinaoikeuden käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi, kun taas mainittuja ajankohtia ennen Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa vireille tulleet valitusasiat jäivät valituslautakunnan käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi.

Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan lakkauttamisen ajankohdan osalta sanottu merkitsi sitä, ettei valituslautakunnan

lakkauttamisen ajankohtaa määrätty vielä edellä mainitun uudistuksen yhteydessä, vaan valituslautakunnan lakkauttamisen toteuttaminen jätettiin suoritettavaksi vasta myöhempänä ajankohtana, joka tapauksessa vasta jonkin aikaa sen jälkeen, kun teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien asioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on tullut voimaan. Arviolta lakkauttamisen katsottiin voivan tapahtua noin puoli vuotta mainitun keskittämisen voimaantulon jälkeen.

Edellä selostettujen patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta annettuun lakiin sisällytettyjen siirtymävaiheen säännösten nojalla Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakuntaan käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi jääneitä valitusasioita on tällä hetkellä vireillä lautakunnassa vielä lähes 200 asiaa, mikä Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan viimeaikaisten keskimääräisten valitusasioita koskevien ratkaisumäärätietojen valossa tarkoittaisi noin 1,5 vuoden työmäärää.

Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan osalta on siirtymävaiheen säännösten säätämisen jälkeen tapahtunut kuitenkin merkittäviä muutoksia. Valituslautakunnassa päätoimisesti työskennelleistä ratkaisutoimintaan osallistuneista neljästä henkilöstä (kaksi lakimiestä ja kaksi diplomi-insinööriä) nyttemmin kaksi henkilöä (yksi lakimies ja yksi diplomi-insinööri) on tullut nimitetyksi markkinaoikeuteen vakinaiseen tuomarinvirkaan. Tämän lisäksi toinen diplomi-insinööreistä on jäämässä eläkkeelle.

Tässä muuttuneessa tilanteessa Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa tällä hetkellä vireillä olevien valitusasioiden mahdollisimman nopean sekä asiantuntevan käsittelyn turvaamisen kannalta parhaimpana ratkaisuvaihtoehtona on päädytty pitämään sitä, että mainitut valituslautakunnassa vielä vireillä olevat valitusasiat mahdollisimman nopeasti siirrettäisiin markkinaoikeuden käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi ja että markkinaoikeudelle annettaisiin mainittujen, sen käsiteltäväksi siirrettävien asioiden käsittelyn edellyttämät resurssit. Tämä mahdollistaisi, että myös Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunta voisi tulla lakkautettavaksi samassa yhteydessä.

Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan lakkauttaminen toteutettaisiin saatamalla voimaan patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta annettu laki. Tämä tapahtuisi säädettäväksi ehdotettavalla lailla patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta annetun lain voimaantulon jälkeen, jäljempänä voimaantulolaki.

Voimaantulolain 1 §:n mukaan patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta annettu laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

Patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta annetun lain voimaantulon myötä Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunta lakkautettaisiin.

Tämän lisäksi patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta annetun lain voimaan tullessa Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan osastosihteeri ja hänen virkansa siirrettäisiin markkinaoikeuteen oikeusministeriön päätöksellä (patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta annetun lain 2 §:n 2 momentti).

Voimaantulolain 2 §:n 1 momenttiin sisältyisi tavanomainen voimaantulosäännös.

Voimaantulolain 2 §:ssä säädettäisiin myös Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa voimaantulolain voimaantulon ajankohtana vielä vireillä olevien valitusasioiden siirtämisestä yhtäältä markkinaoikeuteen tai toisaalta Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusasioiden siirtäminen noudattaisi nykyisin voimassa olevia säännöksiä muutoksenhausta Patentti- ja rekisterihallituksen päätöksiin (ks. Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain (578/2013) 6 ja 7 §).

Voimaantulolain 2 §:n 2 momentin nojalla markkinaoikeuteen siirtyisivät voimaantulolain voimaan tullessa patenttia, mallia, piirimallia, hyödyllisyysmallia, tavaramerkkiä ja yhteismerkkiä koskevat valitusasiat sekä kaupparekisteriin tehdyn ilmoituksen rekisteröimisen epäämistä koskevat valitusasiat, jotka olisivat vielä vireillä valituslautas-

kunnassa voimaanpanolain voimaantulon ajankohtana.

Voimaanpanolain 2 §:n 3 momentin nojalla Helsingin hallinto-oikeuteen siirtyisivät puolestaan voimaanpanolain voimaan tullessa ne valitusasiat, joiden osalta muutoksenhaku Patentti- ja rekisterihallituksen päätöksistä tapahtuu nykyisin, aikaisemmin säädetyn valituslautakunnan sijasta, Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 7 §:n mukaan Helsingin hallinto-oikeuteen ja jotka olisivat vielä vireillä valituslautakunnassa voimaanpanolain voimaantulon ajankohtana.

Voimaanpanolain 2 §:n 4 momenttiin sisältyisi vielä pykälän 2 momentin nojalla markkinaoikeuteen siirtyviä valitusasioita koskeva erityinen menettelysäännös, jonka mukaan mainittujen asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa sovellettaisiin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Mainittujen asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa ei siten sovellettaisi oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettua lakia (100/2013). Sanottu tarkoittaisi muun ohella sitä, ettei muutoksenhakuun markkinaoikeuden ratkaisuihin mainittujen asioiden osalta sovellettaisi oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 7 luvun 2 §:ssä säädettyä valituslupajärjestelmää.

2 Esityksen vaikutukset

Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa vireillä olevien valitusasioiden siirtäminen markkinaoikeuteen edellyttäisi, että markkinaoikeuden voimavaroja lisätään määräaikaaisesti markkinaoikeuteen siirrettävien asioiden käsittelyn edellyttämällä resursseilla.

Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnan ratkaisukokoonpanoon kuuluu kussakin asiassa kolme jäsentä, joista yksi tai kaksi jäsentä on Patentti- ja rekisterihallituksen muita virkamiehiä kuin valituslautakunnassa päätoimisesti työskenteleviä. Myös markkinaoikeudessa ratkaisukokoonpanoon kuuluisi yleensä kolme päätoimista jäsentä. Valitusasian tuomioistuinkäsittely markkinaoikeudessa edellyttäisi kuitenkin jonkin verran enemmän voimavaroja kuin valitusasian käsittely valituslautakunnassa.

Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa vireillä olevien valitusasioiden siirtäminen markkinaoikeuteen edellyttäisi markkinaoikeuden lisäresursointia vuoden 2014 osalta kolmella määräaikaaisella markkinaoikeustuomarilla (T11).

Edellä mainitusta aiheutuisi arviolta 231 000 euron kustannukset. Mainittuja kustannuksia varten hallituksen esityksessä vuoden 2014 talousarvioesityksen (HE 112/2013 vp) täydentämisestä on tarkoitus varata 231 000 euron määräraha oikeusministeriön pääluokan momentille 25.10.03 (Muiden tuomioistuinten toimintamenot).

Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa vireillä olevien valitusasioiden siirtämisen mahdollisesti aiheuttamaa tarvetta markkinaoikeuden lisäresursoimiseksi vuodelle 2015 tultaisiin arvioimaan myöhemmin.

Esityksen mukaan kaikki Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa vielä vireillä olevat asiat siirrettäisiin käsiteltäviksi joko markkinaoikeuteen tai Helsingin hallinto-oikeuteen, mikä mahdollistaisi valituslautakunnan lakkauttamisen vuoden 2014 alusta.

Valituslautakunnan osastosihteeri ja hänen virkansa siirrettäisiin lain nojalla oikeusministeriön päätöksellä markkinaoikeuteen virkamiehen suostumusta edellyttämättä. Osastosihteerin työskentelypaikkakunta ei muuttuisi.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

5 Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta annetun lain voimaanpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain kumoamisesta annettu laki (114/2013) tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa viireillä olevat Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain (578/2013) 6 §:n 1 momentin 1—6 kohdassa tarkoitetut asiat siirtyvät tä-

män lain voimaan tullessa markkinaoikeuden käsiteltäviksi.

Tämän lain voimaan tullessa Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnassa viireillä olevat Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetut asiat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa Helsingin hallinto-oikeuden käsiteltäviksi.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunnasta markkinaoikeuden käsiteltäviksi siirtyvien asioiden käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 2013

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

JUTTA URPILAINEN

Puolustusministeri *Carl Haglund*